

## **SZABLA PAMIĄTKOWA JANA III SOBIESKIEGO, XVII W.**

Nie ma broni, która bardziej kojarzy się z dawną Rzeczpospolitą jak szabla. Do XIX wieku pozostawała nieodłącznym elementem cywilnego stroju szlacheckiego i nawet dzisiaj niesie ze sobą duże znaczenie symboliczne. W dawnej Polsce szable były nie tylko bronią lub ozdobą stroju, ale mówiły również o poglądach politycznych właściciela a dziś są ciekawą pamiątką demokracji szlacheckiej.

Pośród wielu napisów spotykanych na główniach polskich szabel z tego czasu wyróżniają się inskrypcje wspominające królów elekcyjnych, często połączone z datami i popiersiami monarchów. Spotyka się szable z wizerunkami Stefana Batorego, Zygmunta III Wazy, Jana III Sobieskiego a rzadziej Stanisława Augusta Poniatowskiego. Dokumentują one walki pomiędzy stronnictwami politycznymi, popierającymi różnych kandydatów do tronu, lub upamiętniają ważne wydarzenia z nimi związane.

Na ekspozycji stałej zamojskiego Arsenалу można zobaczyć szablę podpisaną imieniem króla Jana III Sobieskiego IOANNES SOBIESCUR i datą 1673 ANNO DOMINI 1673. Był to bardzo ważny czas w jego życiu, podzielona walkami stronnictw politycznych Rzeczpospolita uwikłała się w wojnę z Imperium Osmańskim. Utracono twierdzę w Kamieńcu Podolskim, a czambuły tatarskie dotarły aż pod Lwów i Zamość. Obowiązek obrony państwa spadł na będącego jeszcze wówczas Hetmanem Wielkim Koronnym Jana Sobieskiego. Poprowadzona przez niego kampania pozwoliła na uwolnienie jasyru i pokonanie Turków pod Chocimiem. Zbiegło się to w czasie ze śmiercią króla Michała Korybuta Wiśniowieckiego, a sława jaką przyniosła Sobieskiemu kampania roku 1673 zapewniła mu tron Rzeczpospolitej. Jego stronnicy manifestowali swoje poparcie dla nowego króla nosząc między innymi tak ozdobione szable.

Opracował:

Andrzej Maziarz

Adiunkt w Muzeum Fortyfikacji i Broni Arsenał